Lietas Nr. C37098316
Lietas arhīva Nr. C-0983-16/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Tukumā, 2016.gada 16.novembrī

Tukuma rajona tiesa
tiesnese A.Vancāne
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu

k o n s t a t ē j a:

prasītāja /pers. A/ 2016.gada 20.septembrī iesniedza maza apmēra prasību, kurā, pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, lūdz piedzīt no atbildētāja /pers. B/ uzturlīdzekļus bērna /pers. C/ uzturam 150 EUR, bet ne mazāk kā Ministru Kabineta noteiktajā minimālā apmērā, ņemot vērā bērna vecumu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētājs ir bērna tēvs, bērns ir prasītājas apgādībā. Atbildētājam ir pienākums apgādāt savu bērnu. Norāda, ka pienākums rūpēties par bērnu ir abiem vecākiem. Atbildētājs šo pienākumu nav pildījis. Bērnam vidēji mēnesī nepieciešami 317,64 EUR, ko pierāda lietai pievienotais izdevumu pārskats. Summa, ko prasītāja vēlas piedzīt no atbildētāja ir nedaudz mazāk par pusi no nepieciešamās summas. Atbildētājs ir darba spējīgs, tāpēc var maksāt bērnam uzturlīdzekļus 150 EUR mēneši.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177.pantu, 179.pantu un Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumu par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērniem".

Prasītāja nav lūgusi uzklausīšanu tiesas sēdē.

Atbildētājs paskaidrojumus par prasību tiesai nav iesniedzis.

Atbildētājam atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21}panta noteikumiem, 2016.gada 20.septembrī prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapa ierakstītā vēstulē nosūtīti uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietas adresi ar lūgumu 30 dienu laikā no prasības pieteikuma saņemšanas dienas iesniegt Tukuma rajona tiesā rakstveida paskaidrojumus. Sūtījumi atpakaļ tiesā nav saņemti, kas norāda uz to, ka atbildētājs sūtījumu ir saņēmis.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56. panta nosacījumiem, tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, — pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu.

Bet saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1} panta pirmās daļas 3. punkta nosacījumiem, ja tiesas dokumenti piegādāti šā likuma 56.panta noteiktajā kārtībā, izņemot tā devītajā daļā paredzēto gadījumu, uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti, septītajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrās daļas noteikumiem, paskaidrojuma nesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai. Pie minētiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka atbildētājam par prasību ir paziņots pienācīgā veidā, un lieta izskatāma rakstveida procesā.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22}panta pirmo daļu, pusēm izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kā arī izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim.

Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesei.

Pārbaudījusi un novērtējusi rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

No lietas materiālos esošās dzimšanas apliecību kopijas redzams, ka 2006.gada 24.jūnijā dzimis /pers. C/, kura vecāki ir /pers. B/ un /pers. A/ (lietas 6.lapa).

Bērns dzīvo kopā ar prasītāju, kura realizē bērna aprūpi un uzraudzību, tas ir, nodrošina bērnam uzturu, aprūpi,

attīstību, audzināšanu un bērna individuālās intereses.

Civillikuma 179.pants nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Atbildētājs iebildumus par bērna ikdienas aprūpi un uzturlīdzekļu apmēru tiesai nav izteicis.

Civillikuma 179.panta piektā daļa, kurā ir noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Tiesa atzīst, ka atbildētājam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir jāpiedalās bērna uzturēšanā. Atbildētāja pienākums ir nodrošināt sevi ar pastāvīgiem ienākumiem, kas ļautu pildīt likumā noteiktos vecāku pienākumus.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2. panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība. Šā likuma 10.pants nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību, katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Civillikuma 179.panta piektā daļa, kurā ir noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Tiesa uzskata, ka uzturlīdzekļi piedzenami mazākā apmērā nekā līdz prasītāja - valstī noteiktā minimālā uzturlīdzekļu apmērā.

Kā izriet no lietas materiāliem atbildētājs materiāli nenodrošina sava bērna uzturēšanu. Tiesa uzskata, ka uzturlīdzekļu apmērs nosakāms atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērniem" prasībām.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus katram bērnam līdz 7 gadu vecumam – 25 % no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša algas, savukārt no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30% apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša algas. Minimālā mēneša darba alga ir 370 EUR.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājai jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Konkrētajā gadījumā uzturlīdzekļu apmērs valstī noteiktā minimālā apmērā pēc tiesas ieskata ir minimāla summa, kas nepieciešama bērna izglītošanai un iztikai.

Tā kā prasības celšanas un lietas izskatīšanas laikā pušu nepilngadīgajam dēlam ir 10 gadi, tad gan prasītājas, gan atbildētāja pienākums katru mēnesi ir nodrošināt savam nepilngadīgajam dēlam vismaz valstī noteiktos minimālos uzturlīdzekļus 111 *euro* apmērā (30%

no 370,00 EUR). Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērna uzturam ik mēnesi 150 EUR apmērā, norādot, ka šādi līdzekļi nepieciešami bērna uzturam.

Ar tiesas spriedumu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēra noteikšanai, lietā ir jānoskaidro, kāda ir bērna uzturam nepieciešamā summa, jāizvērtē katra vecāka mantas stāvoklis un spēja tādu summu segt, jāsadala nepieciešamā uzturlīdzekļu summa proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim. (*sk. Senāta 2013. gada 8. februāra spriedumu lietā Nr. SKC-991/2013, Senāta 2012.gada 28. septembra spriedumu lietā Nr. SKC-1068/2012, 2012. gada 28. septembra spriedumu lietā Nr. SKC- 1024/2012, 2012. gada 25. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-1391/2012*).

Augstākā tiesa ir arī atzinusi, ka Civillikuma 179.panta pirmās daļas piemērošana ir saistāma ne vien ar apstākļiem par vecāku spējām veikt savu pienākumu bērna uzturēšanā, bet arī ar bērnam nepieciešamo izdevumu apmēru, kas mainās, mainoties bērna vecumam (*sk. Senāta 2013. gada 20. augusta spriedumu lietā Nr. SKC-1852/2013*).

Prasītāja lietas materiāliem pievienojusi konta pārskatu par naudas izlietojumu (lietas 8.-15.lapa); izrakstu no medicīniskās kartes par bērna veselības stāvokli (lietas 7.lapa). No lietas materiāliem pievienotā izdevuma pārskata redzams, ka bērna uzturēšanai tiek izlietoti 317,64 EUR. Novērtējot lietā iesniegtos pierādījumus, tiesa secina, ka bērna uzturam ik mēnesi nepieciešami sekojoši izdevumi; pārtikai – 120 *euro*, apģērbs – 20 *euro* (vidēji 240 *euro* gadā), apavi -20 *euro* (vidēji 240 *euro* gadā), ceļa izdevumi - 24 *euro* (pilsētas robežās uz treniņiem 4 reizes nedēļā, turp un atpakaļ, viens virziens 0,75 *euro*), higiēnas precēm (šampūns, zobu suka, mazgāšanas līdzekļi) - 10 *euro*, komunālie pakalpojumi - 26,14, dzīvokļa īre - 27,50 (kopā mēnesī 110 *euro,* uz bērnu attiecināmi ¼ daļa), mācību procesam – 10 *euro* , izklaidēm- 10 *euro* un hobijam – 30 *euro* (boksa treniņi-20 *euro* , 5 euro papildis izdevumi), telefona apmaksa- 5 euro (lietas 7.lapa).

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka bērnam augot būs nepieciešamas papildus izmaksas, kas saistītas ar pārtikas iegādi, apģērbu, izglītību.

Novērtējot prasītājas iesniegtos pierādījumus, tiesa atzīst, ka desmit gadus veca bērna uzturēšanai katru mēnesi varētu tikt tērēti līdzekļi vidēji 300 *euro* apmērā. Kā jau minēts katram no vecākiem ir jānodrošina bērna uzturam Ministru kabineta

noteikumos paredzētais minimālais uzturlīdzekļu apmērs, proti 111 *euro* katram, kopā 222 *euro*.

Tiesa nosakot no atbildētāja piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru norāda, ka atbilstoši Civillikuma 179. pantam, uzturlīdzekļu apmēram jābūt samērotam ar vecāku mantas stāvokli un spējām tos nodrošināt.

Prasītājas mantisko stāvokli raksturo šādi rakstveida pierādījumi: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2016.gada 3.septembra izziņa Nr.E7252388, no kuras redzams, ka prasītājas ienākumi pēc nodokļu nomaksas vidēji sastāda 620 *euro* apmērā ik mēnesi (lietas 16.lapa). Atbildētāja mantisko stāvokli raksturo šādi rakstveida pierādījumi: VSAA 2016. gada 26.septembra izziņa Nr.16/1822766, no kurām redzams, ka atbildētājs no 2015.gada 28.septembra strādā SIA "/Nosaukums A/', vidējā darba alga atbildētājam mēnesī ir 243,57 *euro* apmērā (lietas 24.lapa). Citi pierādījumi par atbildētāja mantisko stāvokli lietā nav iegūti.

Līdz ar to konstatējams, ka prasītājas materiālais stāvoklis ir būtiski labāks kā atbildētājam. Tādējādi atbildētājs nevar sniegt uzturlīdzekļus lielākā apmērā kā noteikts Ministru Kabineta noteikumos.

Novērtējusi lietas materiālus kopumā, kā arī ņemot vērā atbildētāja pienākumu piedalīties bērna uzturēšanā, tiesa atzīst, ka atbilstoši lietā pierādītajam atbildētāja mantas stāvoklim un bērna ikmēneša nepieciešamo līdzekļu apmēram, no atbildētāja prasītājas labā ik mēnesi dēla /pers.C/ uzturam ir piedzenami uzturlīdzekļi valstī noteiktā minimālā apmērā, ņemot vērā bērna vecumu.

Tiesa atzīst, ka bērna interesēs ir noteikt piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru procentuāli, atbilstoši bērna vecumam, jo mainoties valstī noteiktās minimālās darba algas apmēram, automātiski izmainās piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr. SKC-556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Līdz ar to tiesa uzskata, ka ar tiesas spriedumu uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma sākuma brīdi var noteikt prasības celšanas brīdi.

Tiesības saņemt uzturlīdzekļus prasītājai radušās ar pieteikuma iesniegšanas dienu, kad prasītāja vērsās tiesā ar likumu nodrošināto tiesību saņemt uzturlīdzekļus bērnu uzturam, tāpēc uzturlīdzekļi piedzenami no 2016.gada 20.septembra.

Uzturlīdzekļu piedziņa ar tiesas spriedumu neliedz atbildētājam sprieduma izpildes laikā pierādīt iepriekš samaksāto uzturlīdzekļu apmēru, atskaitot to no piespriestās summas**.**

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvota uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no atbildētāja.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Līdz ar to valsts nodeva tiek aprēķināta no prasības summas 111 x 12 mēneši = 1332 EUR. Tādējādi, no atbildētāja atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu piedzenama valsts nodeva 199,80 EUR (EUR 1332 x 15%, bet ne mazāk par EUR 71,14). No atbildētāja piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādi un izsniegšanu pusēm 7,25 EUR (lietas 2.lapa**).**

Atbilstoši Civilprocesa likuma 33.panta trešās daļas 1.punktam ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir izdevumi par advokāta palīdzību.

Prasītāja lūdz piedzīt advokāta palīdzības samaksu 36,30 *euro*.

Civilprocesa likuma 44.panta 1.daļas 1.punkts nosaka, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir atlīdzināmi šādos apmēros: izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 *euro* – to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk kā 30 procentiem no prasījuma apmierinātās daļas.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta 2.daļai, no atbildētāja prasītājas labā piedzenama advokāta palīdzības samaksa 36,30 *euro* apmērā, ko pierāda lietā iesniegtais rēķins un tās apmērs nepārsniedz Civilprocesa likuma 44.panta 1.un 4.daļā noteikto apmēru (lietas 17. lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu spriedums izpildāms labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Ievērojot Civilprocesa likuma 250.^{27} pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam ik mēnesi 30 % apmērā no Ministru kabineta

noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2016.gada 20.septembra līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus, kas saistīti ar valsts nodevu par uzturlīdzekļu piedziņu 199,80 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,25 EUR.

Noteikt /pers. B/ termiņu labprātīgai sprieduma izpildei, tiesas izdevumu samaksai, 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās likumīgā spēkā.

Valsts nodeva 199,80 EUR (viens simts deviņdesmit deviņi *euro* 80 centi) iemaksājama: saņēmējs: Valsts kase, NMR90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja banka – Latvijas Banka kods TRELLV22, mērķis – valsts nodeva tiesu iestādē.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami 7,25 EUR (septiņi *euro* 25 centi) iemaksājami: saņēmējs-Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b NMR 90001672316, konta Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis-ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/ , labā ar lietas vešanu saistītos izdevumus 36,30 EUR (trīsdesmit seši *euro* 30 centi*)*.

Maksājumu apliecinoši dokumenti sprieduma labprātīgas izpildes termiņā iesniedzami Tukuma rajona tiesas kancelejā, pretējā gadījumā tiesa nodos spriedumu par tiesas izdevumu piedziņu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2016.gada 16.novembra apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā, sūdzību iesniedzot Tukuma rajona tiesā.

Tiesnese A.Vancāne